

Norðurlandi vestra, 7. október 2020

Félagsmálaráðuneytið

Efni: Umsögn stjórnar Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra (SSNV) um drög að frumvarpi til laga um fæðingar- og foreldraorlof, mál nr. 195/2020.

Stjórn samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi (SSNV) tekur undir umsögn Byggðastofnunar þar sem segir:

Að mati Byggðastofnunar vantar í frumvarpið að tekið sé tillit til aðstæðna fæðandi kvenna og fjölskyldna þeirra sem búa fjarri fæðingarþjónustu. Gera má ráð fyrir að allt að 10% mæðra á Íslandi búi í meira en klukkustundarfjarlægð frá fæðingarþjónustu. Víða er fjarlægðin margfalt meiri t.d. á sunnanverðum Vestfjörðum, Norðlandi vestra, norðausturlandi og suðausturlandi¹. Þá geta veður, sérstaklega yfir vetrarmánuðina, hamlað för fólks á fæðingarstað og getur þannig stefnt lífi og heilsu verðandi móður og barns í hættu.

Byggðastofnun telur afar brýnt að tillit verði tekið til þeirra foreldra sem búa fjarri fæðingarþjónustu og þurfa þess vegna að dveljast tímabundið utan heimilis til að vera í öruggri nálægð við fæðingarþjónustu. Það er hægt t.d. með sérstöku viðbótarfæðingarorlofi foreldra meðan á biðtíma stendur fyrir þá foreldra sem búa fjarri fæðingarþjónustu sem skerði í engu almennt fæðingarorlof ásamt endurgreiðslu á dvalarkostnaði á meðan á bið stendur. Byggðastofnun er tilbúin að koma að vinnu við skilgreiningu á því hvaða svæði falli undir slíkar reglur.

Á Norðurlandi vestra er engin fæðingarþjónusta. Fæðandi konur þurfa að fara á Akureyri, Akranes eða til Reykjavíkur til að fæða börn sín. Leiðir það oft af sér dvöl ófrískra kvenna og maka fjarri heimili allt upp í tvær vikur og jafnvel lengur meðan beðið er fæðingar. Því er afar brýnt að í frumvarpinu sé tekið tillit til þess aðstöðumunar sem konur á Norðurlandi vestra búa við og ekki komi til skerðingar á fæðingarorlofi eða viðbótar kostnaðar verðandi foreldra vegna biðar.

Stjórn SSVN áskilur sér rétt til að gera umsagnir um málið á seinni stigum.

F. h. stjórnar Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra,

Unnur Valborg Hilmarsdóttir,
framkvæmdastjóri.

¹ https://www.byggdastofnun.is/static/files/Skyrslur/iceland-health_memo_final_v4.pdf